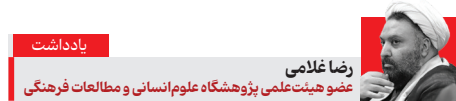

اینترنشنال لخت شد

۷

ضرورت گفت‌وگوی فراگیر و بازشناخت منافع ملی

رضا غلامی
عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

در تحلیل شرایط کنونی ایران، یکی از بنیادی‌ترین ضرورت‌ها، بازاندیشی در مفهوم منافع ملی و تحقق گفت‌وگویی فراگیر و فراسوی‌ای میان همه نیروهای اجتماعی، فکری و نهادی کشور است. ایران در مرحله‌ای سرنوشت‌ساز از تاریخ خود ایستاده که تداوم حیات ملی و تمدنی آن، نه با اتکای صرف به منابع سخت‌افزاری، بلکه از رهگذر وفاق ملی، عقلانیت راهبردی و مشارکت آگاهانه مردم در تصمیم‌سازی‌ها ممکن خواهد بود.

ایران؛ رویارویی با تهدیدات چندلایه

برخلاف برخی تحلیل‌های ساده‌انگارانه، با توقف جنگ خطر برای حیات ملی ایران از بین نرفته، بلکه شکل و ابعاد تازه‌ای البته با ابعادی پیچیده‌تر از قبل به خود گرفته است. امروز کشور در معرض تهدیداتی ترکیبی قرار دارد که تنها محدود به تحریم، فشارهای خارجی یا هجمه رژیم صهیونیستی و ایالات متحده نیست، بلکه در اشکال پیچیده‌تری چون چالش اعتماد عمومی، واگرایی اجتماعی، رکود اقتصادی، فروپاشی مرجعیت رسانه‌ای و شکاف‌های نسلی و فرهنگی بروز یافته‌اند. غفلت از این تهدیدات و تداوم وضع موجود، می‌تواند به فرسایش پنهان ساختارهای اجتماعی و نهادی منجر شود.

انسجام ملی

برپایه تنوع مشروع و مشترکات تمدنی

در چنین شرایطی، مهم‌ترین راهبرد دفاعی و توسعه‌ای کشور، بازسازی و تقویت انسجام ملی است. ملت ایران با همه تنوع‌های زبانی، قومی، مذهبی و فکری خود، بر بستر تاریخی و تمدنی مشترکی ایستاده است. این مشترکات می‌توانند شالوده وحدت ملی‌ای باشند که نه بر پایه حذف تفاوت‌ها، بلکه بر اساس پذیرش تنوع مشروع و تمرکز بر مصالح کلان کشور شکل می‌گیرد. اگر قرار است ایران حفظ شود، باید همه ایرانیان خود را جزئی از یک پیکره واحد بدانند و این امر مستلزم عبور از شعار صرف، آغاز گفت‌وگوی ملی فراگیر و پرهیز از سیاست‌ها و رفتارهای تقابلی گذشته است.

پشتوانه مردمی؛ مهم‌ترین دارایی راهبردی

هیچ‌یک از مؤلفه‌های قدرت ملی، اعم از منابع انرژی، توان نظامی یا حتی فناوری‌های پیشرفته، با وجود اهمیت فوق‌العاده‌ای که دارند، جایگزین پشتوانه مردمی نمی‌شوند. در شرایط پرچالش امروز، اعتماد و مشارکت مردم مهم‌ترین سرمایه راهبردی کشور است. فرسایش این اعتماد در اثر ناکارآمدی، تضعیف مشارکت سیاسی از سر انحصارگرایی، فساد یا کمبود شفافیت، بزرگ‌ترین تهدید برای نظام اجتماعی و سیاسی است؛ بنابراین، بازسازی اعتماد عمومی، باید در اولویت اصلی همه سیاست‌ها و برنامه‌ها قرار گیرد.

عبور از سیاست‌های انحصارگرا و واگراییانه

تجربه سال‌های گذشته نشان داده که سیاست‌های مبتنی بر حذف، تکفیر، برچسب‌زنی و نادیده‌انگاری نخبگان و جریان‌های فکری متنوع، نه تنها وحدت ملی را تضعیف می‌کند، بلکه قدرت مواجهه یکپارچه و مبتکرانه کشور را در سطوح مختلف کاهش می‌دهد. کشور نیازمند گشودن باب گفت‌وگو میان نخبگان از گرایش‌های مختلف است؛ گفت‌وگویی که بر احترام متقابل، عقلانیت انتقادی و دغدغه‌های مشترک ملی استوار باشد.

لزوم وفاق بر سر منافع بنیادین کشور

ایران نیازمند توافقی ملی بر سر منافع بنیادینی چون حفظ تمامیت ارضی، امنیت پایدار، عدالت اجتماعی، رفاه عمومی و ارتقای جایگاه جهانی کشور است. این وفاق باید فراتر از رقابت‌های جناحی شکل گیرد و به مثابه سنگ بنای سیاست‌گذاری و راهبرد‌های کلان مورد پذیرش همه قرار گیرد. تحقق این وفاق مستلزم نوعی انعطاف‌پذیری معقول در تعیین مصادیق منافع، پذیرش اصول اکثریت‌گرایی عقلانی و تلاش نظام‌مند برای اقناع افکار عمومی نسبت به چیرستی و چگونگی منافع بنیادین ملی است. چرا که اگر افکار عمومی

درک مشترک و همدلانه‌ای از منافع ملی نداشته باشند، این منافع عملاً جنبه ملی خود را از دست خواهند داد و صرفاً به گزاره‌هایی رسمی و بی‌اثر بدل خواهند شد.

ادامه در صفحه ۱۴

نمایشی و اشنگتن کمپین خورد

عملیات قسام چطور شوی ضعیف
ترامپ - نتانیاهو را به حاشیه برد؟

۱۵

گفت‌وگوی رئیس‌جمهور با تاکر کارلسون را چگونه تحلیل کنیم؟

سفید و سیاه یک مصاحبه

۲

همبستگی ملی

رضا رشیدپور در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

باید تبدیل به گفتمان شود

۱۲

کارشناسان در گفت‌وگو با «فرهیختگان» تحلیل می‌کنند

فرصت‌ها و تهدیدهای
اقتصادپساجنگ

۱۶

چینی‌ها در سال ۲۰۲۳ نزدیک به ۱۸۰۰ میلیارد دلار برای تحقیق و توسعه هزینه کردند

شکست آمریکا
از چین در R&D

۶

